

jelentőségű rendelkezést hozott az érdekeltek tudomására. E rendelkezések közül a leglényegesebbek a következők:

Nem minden részvény-köpenyt kell legalább nyolc nap tartamára letétbe helyezni, hanem csakis azokat, amelyek a Budapesti Áru-és Értéktőzsdén jegyezve vannak és ezenkívül külön felsorolt 32 oly részvénytársaságát, amelyekről felteszi a Magyar Nemzeti Bank, hogy azok részvényeinek egyrésze külföldön van elhelyezve. Ennek következtében a kisebb jelentőségű vállalatok részvényköpenyeinek letétbehelyezése nem szükséges. Módot nyújtott ezenkívül a Magyar Nemzeti Bank arra is, hogy nemcsak a devizarendeletek értelmében ún. megbízott pénzügyintézet vehesse a részvényt őrizetbe, hanem megtehesse azt a Pénzügyintézeti Központ minden tagintézete is, azonban ez a megbízott pénzügyintézettel kell, hogy érintkezésbe lépjen.

Kényszerkölcsön-szelvények beváltásánál a rendelet intézkedéseit szintén nem kell egyelőre alkalmazni.

Kétségtelen az is, hogy a külföldi részéről történő ajándékozáshoz vagy a külföldiek utáni örökség elfogadásához is, ha az illető értékpapír a külföldön van, a Magyar Nemzeti Bank hozzájárulása szükséges. Belföldi tulajdonában lévő külföldön fekvő értékpapírok fedezetül-lekötéséhez szintén szükséges az engedély. — Ezzel kapcsolatban merül fel a kérdés, hogy a Magyar Nemzeti Bank hozzájárulása nélkül a belföldi a külföldön ránézve megnyíló örökségről lemondhat-e?

A rendeletben foglalt tilalom vagy korlátozás megszegése kihágás és büntetés alá esik.

Hatályát veszti a 4960/1932. M. E. sz. rendelet 1. §-ában *d)* pont alatt foglalt az a rendelkezés, hogy a külföldi javára őrzött értékpapírlétnék külföldön lakó más személyre vagy más külföldi cégre átruházása nem esik engedély alá, továbbá a 4960/1932. M. E. sz. rendelet 1. §-ának *e)* pontja alatt foglalt az a rendelkezése, hogy nem kell engedély lejárt kamat-, vagy osztalékszelvény kiszolgáltatásához, ha a kiszolgáltatás ellenében a szelvény értékét pénzügyintézetnél vezetett vagy újonnan nyitott számlára fizetik be a külföldön lakó személy vagy külföldi cég javára.

A rendelet szerint tehát belföldi személy vagy cég külföldön lévő értékpapírjait külföldinek sem adhatja el, a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül. Minthogy pedig a Nemzeti Bank engedélye nélkül külföldiek javára akár külföldi, akár belföldi pénzben fizetést teljesíteni tilos, abban az esetben, ha a beváltó helynél több letétbe helyezett vagy bemutatott bizonylat szerint őrizetben lévő címletek vagy pedig a bemutatott szelvények vagy ezek ellenértéke külföldit illetnek meg, az ellenértéket csak a Magyar Nemzeti Bank engedélyével lehet kifizetni. Addig is az ellenértéket a bemutatónak a beváltóhelynél, illetve a Magyar Nemzeti Bank által kijelölt megbízott pénzügyintézetnél vezetett zárolt belföldi számláján külön engedély nélkül le szabad fizetni. (M. N. B. 122. sz. körlevele.)

Az aranykészletek bejelentése és az aranyra vonatkozó jogügyletek korlátozása tárgyában 1935. március hó 6. napján hatályba lépett 2360/1935. M. E. sz. rendelet (B. K. 54. szám).

Magyarországon lakó természetes személyek, Magyarországon székhellyel, teleppel bíró jogi személyek és cégek, utóbbiak ha jogi személyiségük nincs is, külföldi cégek belföldi telepei, fiókjai, képviselői, 1935. március 20. napjáig bezárólag vagy a Magyar Nemzeti Bank főintézeténél kötelesek bejelenteni az 1935. március 6. napján *tulajdonukban vagy birtokukban lévő* (tehát letétként őrzött vagy kezelt) aranyat, vagy ugyanezen időpontig kötelesek a Pénzügyintézeti Központnak eladni. Arany alatt értendők a színarany, aranyötvezetek, törött arany és az aranygyűletek. Ide számítandók azok az arany-

érmék is, amelyeket a fennálló rendelkezés szerint nem kell a Magyar Nemzeti Banknak felajánlani.

Ugyanis a 4950/1931. M. E. sz. rendelet a külföldi fizetési eszközök bejelentési és rendelkezésre bocsátási kötelezettsége alól kivette azt, kinek tulajdonában lévő külföldi fizetési eszközök együttevő 200 P értéket meg nem haladt, ha pedig a fél a bejelentési kötelezettség alá eső külföldi fizetési eszköznek a rendelkezésre bocsátási kötelezettség alól mentes összegben felüli részének felét az államkincstárnak az eredeti pénznemben évi 5% kamat mellett 3 évre kölcsönképpen átengedte, a rendelkezésre bocsátási kötelezettség alól a másik fele részre mentesült. A bejelentésre kötelezett mentesítést kérhetett azon a címen is, hogy a bejelentett fizetési eszköz birtokában való maradása létérdeke. E kérdésben a Magyar Nemzeti Bank határozott.

Nem kell bejelenteni az aranyból vagy arany felhasználásával készült ékszereket, mű- és használati tárgyakat sem, és az ugyanazon személy tulajdonában vagy birtokában lévő 20 grammot meg nem haladó aranykészletet.

Vételi igazolvány nélkül aranyat venni tilos. Az igazolványt, valamint a megbízotti közreműködésre jogosító engedélyt az arra szervezett bizottság adja, melynek elnöke a budapesti nemesfém- és drágakő-csarnok miniszteri biztosa vagy ennek helyettese. Aranyat venni vagy eladni csak a csarnok tagjának mint megbízottnak közreműködésével a csarnok hivatalos helyiségében, ennek hivatalos forgalmában, a hivatalos üzleti idő alatt szabad. Természetes, hogy akkor, ha pl. a fogorvos egy csarnoktaghoz fordul, nem kell vele együtt a csarnokba mennie, hanem az ügyletet az illető csarnoktag bonyolítja le. Minden aranyra vonatkozó adásvételi ügyletet a csarnoknál be kell jelenteni. Csak olyan adásvételi ügyletet szabad kötni, amelyet a feleknek legkésőbb az ügylet megkötését követő köznapon kell teljesíteniök, az arany határidő-üzlet tehát tilos. Aranyat a Pénzügyi Képzőintézet 1935. március 20. napja után is szabadon lehet vételre felajánlani.

Aki a rendelet hatálybalépése után aranyat öröklés, hagyomány vagy halál esetére szóló ajándékozás útján szerez, ezt legkésőbb az arany birtokának megszerzését követő 8-ik köznapon köteles a Magyar Nemzeti Banknál bejelenteni. Ha a hagyatékkeltározása során kiderül, hogy a hagyatékhöz arany tartozik, a leltározó közege a hagyatéki leltár másolatát vagy a leltárnak az aranyra vonatkozó kiadvonatát a Magyar Nemzeti Banknak megküldeni köteles.

A rendelet 2. §-a az aranyra vonatkozó ügyletek korlátozásáról rendelkezik. E szerint a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül tilos 1. pénztartozást arany szolgáltatásával teljesíteni; 2. oly jogügyletet kötni, amelynek tárgya arany szolgáltatása, kivéve a vételi igazolvány alapján, továbbá a Pénzügyi Képzőintézet kötött ügyleteket; 3. aranyt valamely fennálló vagy a jövőben keletkező kötelezettség biztosítására zálogként átadni, vagy ily rendeltetéssel létebe helyezni; 4. oly jogügyletet kötni, amelynek tárgya aranynak át- vagy feldolgozása, kivéve, ha az ügyletkötő felek arany át- vagy feldolgozásával, vagy erre megbízás adásával iparszerzetlen foglalkoznak. Az 1. pontban meghatározott tilalom a 410/1932. M. E. sz. rendelet hatálya alá eső tartozások teljesítésére is kiterjed, egyébként e rendeletben, valamint az azt kiegészítő és módosító rendeletekben foglalt rendelkezések érintetlenül maradnak.

A 410/1932. M. E. sz. rendelet értelmében kereskedelmi ügyleten, váltón, vagy más magánjogi címen alapuló oly pénztartozás, melyet valósággal aranyban vagy arany érmékben kell fizetni, az adós e rendelet tartama alatt a pengőérték törvényes fizetési eszközével

fizethet. Az átszámításban 0.26315789 gramm finom aranyat 1 aranypengővel kell egyenlőnek venni. E rendelet értelmében akkor, mikor az adós a fizetést pengőértékben felajánlotta, a hitelező a fizetés elhalasztását kívánhatta. A rendelet hatályát legutóbb a 10.810/1934. M. E. sz. rendelet 1935. január 22-éig meghosszabbította, de megengedte a hitelezőnek arra az esetre is, ha korábban már a fizetés elhalasztását kívánta, hogy 1935. január 22-ig közölhesse adósával, hogy elfogadja aranypengőértékben való fizetést. Az új rendelet hatálybalépésével e helyzeten változás nem történt, csupán az, hogy az adós, amennyiben valósággal aranyban is akarna teljesíteni, nem teljesíthet. Viszont a hitelező, ha 1935. január 22-ig nem közölte adósával, hogy aranypengőben való fizetést elfogadja, további törvényes rendelkezéssig teljesíthet nem követelhet.

A rendelet tiltja olyan jogügylet kötését is, amelynek tárgya arany szolgáltatása. Nyilvánvalóan vonatkozik e rendelkezés nemcsak az aranyra, mint fémre, hanem az aranyra mint fizetési eszköznek szolgáltatására is. Tilos tehát az „effektív” vagy „valóságos” aranypengő vagy aranyvaluta kikötése is, hacsak az okirat záradékából vagy szövegéből nem tűnik ki, hogy az „effektív” kifejezés akként értendő, hogy aranypengő 0.26315789 gramm arany értékét, illetve az aranyvaluta megfelelő arany mennyiségének pengő értékét mint számolási értéket jelenti. A rendelet hatálybalépése után lejárat arany-pénzben vagy aranyban meghatározott tartozások kifizetése tehát tekintet nélkül arra, hogy az aranykikötés számolási értékét vagy valóságos aranyban való fizetést jelent, — vagy az aranyérték pengő értékében követelhető, vagy pedig a hitelező továbbra is a fizetés elhalasztását kívánhatja.

A rendelet hatálybalépése előtt már átadott valamely kötelezettség biztosítására zálogként szolgáló arany mennyiség továbbra is zálogként marad a zálogtartó birtokában, azzal azonban, hogy a zálogtartó az arany mennyiséget bejelenteni tartozik. Ilyen arany mennyiség az adós, illetve a zálogtárgyat szolgáltató érdekelt beleegyezése nélkül a Pénzügyi Központnak megvételre nem ajánlható fel. A hitelező adósának aranyán megtartási jogot gyakorolhat, mert e jog érvényesítését a rendelet nem tiltja. Természetes, hogy a megtartási jog tárgyát képező arany mennyiség vagy a tulajdonos vagy a birtokos által 1935. március 20. napjáig bejelentendő volt. Keletkezhetik az aranyon törvényes zálogjog is. Nincs a rendeletben szabályozva a zálogtárgyból való kielégítés módja. Árverési tilalom ugyan nincs, de eladni az aranyat, illetve helyesebben árverésen megvenni nem lehet. Ezt a hiányt pótolni kellene.

E rendelet tiltó vagy korlátozó rendelkezéseibe ütköző, vagy be nem jelentett ügylet érvénytelen (6. §.). Érvénytelenek tehát a szerződés foganatosításának biztosítása végett tett mellékkikötések is és nem léteznek tekintendők az érvénytelen ügylet eredményeiként létesült következmények és elhatározások. Ilyen esetben az érvénytelenségnek az egyik fél javára szolgáló jogkövetkezmenyei csak a másik félnek az előző állapotba való visszahelyezése mellett érvényesíthetők. (P. H. T. 458.).

A többnyire valóságos arany fontban és aranydollárban kötött hosszúlejárattú kölcsönök fizetése és átszámítása tekintetében továbbra is a 6900/1931. M. E., 1290/1933. M. E. 450/1933. P. M., 7600/1933. M. E., 16.300/1933. M. E., 16.301/1933. M. E. sz. rendeletek irányadók.

Dr. P—ő.